

Значення гуманітарних дисциплін у навчальному процесі менеджерів-економістів

Актуальність цієї теми зумовлена розвитком, що відбувається в сучасному світі, науці та освіті, коли особистість пізнає себе і свій можливий внесок, як у культуру своєї країни, так і культуру світу. Проте, одночасно з розвитком наша цивілізація досить обмежує можливості людства всебічно розвиватись. В Україні втрата історичних, культурно-гуманітарних та моральних цінностей набирає все більших і більших обертів. В освіті набуває популярності підготовка «вузького» спеціаліста, який ефективно виконує свій обсяг зобов'язань. На даний час ми маємо ситуацію, коли в умовах ринку постійно зростають вимоги до майбутніх спеціалістів, зокрема до економістів, стосовно професійної підготовки, а гуманітарний комплекс наук відходить на задній план. Це призводить до стандартизації особистості. Сьогодні освіта страждає недостатнім рівнем вивчення гуманітарних дисциплін, таких як історія, культурологія, філософія, політологія, етика, психологія. Дана ситуація згубно впливає на духовно-культурний розвиток майбутнього фахівця. Сучасна система освіти України має на меті формування покоління, яке здатне навчатись, вдосконалювати свої навички, розвивати цінності суспільства, а також, що не менш важливе, має внутрішні сили та потенціал до самореалізації.

Для вирішення цих завдань вища освіта потребує реформування, переходу від стандартних заходів освіти та виховання молодого покоління на професійне та цілеспрямоване управління процесами навчання. Цивілізація ХХ-ХХІ ст. хоч і має величезні відкриття в галузі техніки, освіти та науки, проте викликала глобальні кризи: створення зброї масового знищення, зростання екологічної кризи зробили реальністю руйнування основ людської життєдіяльності. З цього стає зрозуміло, що сучасна цивілізація поставила під загрозу існування людства. На початку ХХІ ст. процеси формування новітнього суспільства, в якому основна частина часу приділяється віртуальному спілкуванню, обумовили необхідність переходу до іншого нового шляху розвитку суспільства. Система вищої освіти відчуває значний вплив змін, що відбуваються швидкими темпами в загальнокультурних перетвореннях світу і повинна вчасно та адекватно відповісти на виклики сучасності. Тому саме нова гуманітарна, і зокрема, культурологічна платформа освіти має забезпечити подальший розвиток людства. Нова модель людського існування полягає в зміні пріоритетів, в центрі уваги яких постає особистість, її всебічний розвиток, культура та професіоналізм. Тому знання та уміння, які дає людині вища освіта, в нових умовах перетворюються із самоцілі у засіб її професійного розвитку та самовдосконалення. А самовдосконалення без гуманітарних дисциплін неможливе. Сутність культурологічного підходу в освіті обумовлена процесами гуманітаризації і гуманності. Вона полягає у вихованні людської моральності та культури, що дозволить зберегти і відтворити світові морально-культурні цінності. На даний час, культурне самовизначення

фахівця відіграє важливу роль для роботодавця, це можна пояснити потребою морально багатішої особистості з неординарним мисленням, яка обдарована в культурному та професійному плані. Звідси, стає зрозуміло, що лише всебічно розвинений, багатий на різносторонні морально-культурні цінності фахівець витримає конкуренцію в умовах сучасного ринку праці. При цьому, він повинен бути здатним на високому професійному рівні ставити і виконувати завдання, виявляти динамічність і бути готовим швидко та якісно вирішити актуальні проблеми, мати особисту зацікавленість у ефективності колективної та індивідуальної праці. Сучасна професійна освіта - освітня система, яку суспільство створило заради певного образу, обличчя фахівця, що може набути неповторного власного вигляду. Саме тому поняття «освіта» повинно містити в собі такі два елементи, як виховання та навчання. У цьому тлумаченні, ідея гуманітарної науки – навчити людину мислити, давати оцінку різним нетиповим ситуаціям. Безсумнівно, що загальна культура і освіченість фахівця безпосередньо пов'язана з рівнем його гуманітарного знання. Фактом є те, що єдність гуманітарної та професійної підготовки студентів є одним з головних вимог до вищої школи. До головних структурних елементів гуманітарної освіти належать: історична, світоглядно-філософська, культурологічна та філологічна, соціальнополітична та соціологічна складові, етична й естетична освіта, українознавча підготовка, екологічно-природнича, економічна та правова освіта, психолого-педагогічна підготовка, система знань і навичок, що забезпечують здоровий спосіб життя. Гуманітарна підготовка є актуальною для фахівців економічного напрямку, тому що вона надає моральний та загальнокультурний потенціал фахівця, який забезпечує ефективність його суспільної діяльності. У цьому контексті гуманітарна підготовка для студентів економістів є досить важлива тому, що вона задіяна в удосконаленні навчально-виховного процесу вищих навчальних закладів, є важливою частиною всебічно і гармонійно розвинутої особистості і, в результаті, запорукою соціальної стабільності та розвитку суспільства. Це безпосередньо стосується і підготовки майбутніх менеджерів-економістів, оскільки менеджмент безпосередньо пов'язаний із ефективним вирішенням проблем управління різними соціально-економічними сферами життєдіяльності людини. У навчальному процесі студенти отримують те, що змінює їхні погляди на навколишній світ, на своє місце і роль у ньому та дає їм можливість думати не так, як раніше, завдяки певним новим рисам, яких вони не мали раніше. Навчання розглядається як зміна сприйняття реальності, в якій перебуває людина. Отже, наведені вище факти та дослідження дають право стверджувати, що гуманітарна підготовка фахівців економічного напрямку у ВНЗ є надзвичайно важливою складовою та необхідним впливом для професійного становлення особистості студента в умовах професійної освіти. Тому гуманітарну освіту необхідно розглядати в якості одного з головних факторів в системі вищої професійної освіти, яка: - забезпечує культурне спілкування; - сприяє розвитку грамотності, освіченості, культури; - удосконалює інтелектуальні потреби особистості; - не тільки розвиває мовлення, комунікативність у студентів, але й сприяє

внутрішній потребі до професійного зростання, до саморозвитку та самовдосконалення; - залучає до світової культури і культури своєї держави; - розвиває такі особисті якості, як відкритість, патріотизм, повагу до інших народів та їх культур, готовність і здатність до співпраці тощо; - посилює мотивацію до навчання та інтерес до навчальної діяльності в цілому; В умовах сучасного світу для студента вкрай необхідними є: можливість саморозвиватися, потреба в самоосвіті, в духовному розвитку, неординарна спрямованість мислення, її продуктивність у засвоєнні знань та суспільної культури. Це — складові гуманітарної культури, що формується на усіх рівнях освітнього процесу в навчальній, науковій і культурній діяльності студентів, і є однією із складових загальної культури майбутніх фахівців. Культура створюється усіма сторонами суспільного життя. При цьому освіта і виховання слугують підґрунтям, яке формує тенденції культури суспільства, його основні якісні характеристики, рівень цивілізації.